

ΕΠΕΙΓΟΝ

7 Φεβρουαρίου 2018

Αριθμ. Πρωτ.: 222752/5763/2018

Ειδικός Επιστήμονας: Χ. Παπαδόπουλος (τηλ.:2131306659)

1) ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ ΚΕΑΟ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ 28
10437 ΑΘΗΝΑ

2) ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΕΦΚΑ
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 8
10241 ΑΘΗΝΑ

3) ΚΕΑΟ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗΣ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ 28
10437 ΑΘΗΝΑ

4) ΕΦΚΑ, ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΩΝ
ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΔΟΥ 18
10432 ΑΘΗΝΑ

Θέμα: Κατασχέσεις ποσών τραπεζικών καταθέσεων από καταβολές ακατάσχετων κοινωνικών παροχών στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων ως τρίτων προς εξόφληση κοινωνικοασφαλιστικών οφειλών

Αξιότιμες κυρίες, αξιότιμοι κύριοι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το Ν. 3094/2003, εξετάζει αναφορές σχετικές με κατασχέσεις ποσών τραπεζικών καταθέσεων προερχόμενων από ακατάσχετα επιδόματα, ή άλλες ακατάσχετες κατά το νόμο κοινωνικές παροχές, στα χέρια των τραπεζών ως τρίτων, προς εξόφληση κοινωνικοασφαλιστικών οφειλών των ίδιων των δικαιούχων των επιδομάτων αυτών, ή συνδικαιούχων τους στους τραπεζικούς λογαριασμούς στους οποίους κατατίθενται οι ακατάσχετες παροχές. Με το παρόν έγγραφο, η Ανεξάρτητη Αρχή προτείνει την έκδοση εγγράφου εκ μέρους του ΕΦΚΑ και του ΚΕΑΟ για τη διασφάλιση της δυνατότητας επιστροφής των κατασχεθέντων ποσών σε ανάλογες περιπτώσεις μετά από τεκμηριωμένη αίτηση του λήπτη της παροχής.

α) Οι διαπιστώσεις του Συνηγόρου του Πολίτη

Οι υποβληθείσες αναφορές αφορούν περιπτώσεις κατασχέσεων που συντελέστηκαν στα χέρια τραπεζών ως τρίτων (άρθρα 30Α - 30Β Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ))

με βάση κατασχετήρια του ΚΕΑΟ επί ποσών καταθέσεων από καταβολές **ακατάσχετων κατά το νόμο κοινωνικών παροχών** (όπως της ενίσχυσης του Προγράμματος «Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης» (ΚΕΑ) ή αναπηρικών προνοιακών επιδομάτων). Στις περισσότερες εξεταζόμενες περιπτώσεις, οι κατασχέσεις συντελέστηκαν **εν αγνοία** των ληπτών των εν λόγω ακατάσχετων κοινωνικών παροχών, είτε επειδή οφειλέτες δεν ήταν οι ίδιοι αλλά **κάποιος από τους συνδικαιούχους** του κρίσιμου τραπεζικού λογαριασμού, είτε επειδή η ατομική ειδοποίηση δεν κοινοποιήθηκε σε ισχύουσα σήμερα διεύθυνση κατοικίας τους, αλλά σε διεύθυνση που είχε ορθά καταχωρηθεί στα αρχεία του επισπεύσαντος την κατάσχεση φορέα κατά τον χρόνο δημιουργίας της ασφαλιστικής οφειλής. Εξαιτίας δε της ανυπαίτιας άγνοιάς τους, δεν είχαν δηλώσει τον κρίσιμο τραπεζικό λογαριασμό σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ, δηλαδή ως «ακατάσχετο λογαριασμό». Σε μια δεύτερη κατηγορία όμοιων περιπτώσεων, οι λήπτες των παροχών ισχυρίστηκαν ότι ο τραπεζικός λογαριασμός είχε δηλωθεί από τους ίδιους ως ακατάσχετος πριν λάβει χώρα η επίμαχη κατάσχεση, ενδέχεται όμως να μην είχε ενημερωθεί για την σχετική δήλωση η τράπεζα. Σε μια τρίτη δε κατηγορία περιπτώσεων, το πρόσωπο του δικαιούχου της παροχής ήταν **διαφορετικό από το πρόσωπο του λήπτη της ακατάσχετης παροχής και οφειλέτη της οφειλής**, επειδή ο δεύτερος ήταν ο δικαστικός συμπαραστάτης ή γονέας ή άλλος νόμιμος εκπρόσωπος του δικαιούχου στον τραπεζικό λογαριασμό του οποίου καταβάλλεται η παροχή. Ακόμη όμως και στις λοιπές περιπτώσεις, στις οποίες (i) λήπτης και δικαιούχος της παροχής είναι το ίδιο πρόσωπο, (ii) το πρόσωπο αυτό είναι δε επίσης ο οφειλέτης σε βάρος του οποίου επιβλήθηκε η κατάσχεση και (iii) η μη δήλωση του κρίσιμου τραπεζικού λογαριασμού ως ακατάσχετου οφείλεται απλώς στην πεποίθηση του ίδιου ότι δεν υπάρχει κίνδυνος κατάσχεσης αυτών των ποσών καταθέσεων, τίθεται πάντοτε ζήτημα παραβίασης, αν όχι και του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ, πάντως των διατάξεων που προβλέπουν το ακατάσχετο των εν λόγω παροχών και ανεπαρκούς προστασίας των ληπτών τους.

Προκειμένου να επιτύχουν την αποτροπή της ολοκλήρωσης της κατάσχεσης όταν τα δεσμευμένα ποσά δεν έχουν ακόμη αποδοθεί από την τράπεζα στο ΚΕΑΟ, οι λήπτες ακατάσχετων παροχών που πλήττονται από την επιβολή κατασχέσεων του ΚΕΑΟ συχνά υποβάλλουν σχετική αίτηση στην τράπεζά τους. Σπανιότερα στις τράπεζες υποβάλλονται και αιτήσεις αποζημίωσης κατόπιν της ολοκλήρωσης της κατάσχεσης. Κατά κανόνα, όμως, οι τράπεζες απορρίπτουν τις αιτήσεις και των δύο αυτών ειδών, επικαλούμενες αφενός ότι τα υφιστάμενα ηλεκτρονικά τους συστήματα δεν είναι σε θέση να διατηρούν τα ποσά καταθέσεων που προέρχονται από ακατάσχετες παροχές ξεχωριστά από τα προερχόμενα από τις υπόλοιπες πηγές και αφετέρου ότι, κι από νομική άποψη, στη δική τους σφαίρα ευθύνης ανήκει μόνον η τήρηση των όρων της παρ. 2 του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ για το ακατάσχετο των τραπεζικών καταθέσεων, ενώ για τη μη δέσμευση ή την αποδέσμευση (πριν από την ολοκλήρωση της κατάσχεσης) ποσών καταθέσεων λόγω του ότι προέρχονται από ακατάσχετες παροχές υπεύθυνος για την σχετική ατομική ενημέρωση της τράπεζας είναι ο

φορέας που τις χορηγεί, για δε την επιστροφή των ποσών αυτών μετά από την ολοκλήρωση της κατάσχεσης αρμόδιος είναι ο φορέας στον οποίο έχουν αποδοθεί τα κατασχεθέντα ποσά.

Ωστόσο, όταν μετά την ολοκλήρωση της κατάσχεσης οι πληγέντες από αυτήν λήπτες ακατάσχετων παροχών απευθύνονται σε περιφερειακές Υπηρεσίες του ΚΕΑΟ και του ΕΦΚΑ, αυτές κατά κανόνα τους πληροφορούν ότι η επιστροφή δεν είναι δυνατή. Είναι, επομένως, εμφανές ότι η έλλειψη σχετικού γενικού εγγράφου και αντίστοιχης θεσπισμένης διαδικασίας από τον ΕΦΚΑ και το ΚΕΑΟ οδηγεί σε εν τοις πράγμασι αδυναμία των προαναφερθέντων πληγέντων ληπτών να ανακτήσουν τα κατασχεθέντα ποσά ή έστω ισόποσες αποζημιώσεις, με αποτέλεσμα να **καταστρατηγούνται οι διατάξεις που θεσπίζουν το ακατάσχετο των εν λόγω κοινωνικών παροχών**. Ταυτόχρονα, **τίθεται σε κίνδυνο η ίδια η αξιοπρεπής διαβίωση των ληπτών των παροχών αυτών**, για την διασφάλιση της οποίας ακριβώς τίθενται οι εκάστοτε περί ακατασχέτου διατάξεις. Αξίζει δε να υπογραμμιστεί εδώ ότι η κατάθεση σε τράπεζα είναι ο μόνος νόμιμος τρόπος χορήγησης των εν λόγω κοινωνικών παροχών, επομένως δεν υπάρχει περιθώριο να υποστηριχθεί ότι οι δικαιούχοι των παροχών αυτών φέρουν ευθύνη για το ότι δεν τις αναζήτησαν εκτός τραπεζών.

Το έλλειμμα δε της προστασίας των ληπτών των εν λόγω κοινωνικών παροχών έναντι κατασχέσεων καταθέσεων λόγω ασφαλιστικών οφειλών παρίσταται δε ακόμη σοβαρότερο μετά από την έκδοση του εγγράφου της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) με αριθμό **ΠΟΛ. 1146/21-09-2017**. Το έγγραφο αυτό της ΑΑΔΕ ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι «στην περίπτωση που διαπιστώνεται ότι έχει επιβληθεί κατάσχεση σε (ατομικό ή κοινό) τραπεζικό λογαριασμό (ανεξάρτητα από το αν έχει δηλωθεί ως ακατάσχετος ή όχι) επί καταθέσεων προερχομένων από καταβολή προνοιακού ή άλλου «κοινωνικού επιδόματος» ή βοηθήματος, η κατάσχεση περιορίζεται, μετά από αίτηση του οφειλέτη, αποδεσμεύοντας το σύνολο του δεσμευθέντος κατά τα ανωτέρω ποσού, εφόσον κατά την κείμενη νομοθεσία τα ανωτέρω επιδόματα/βοηθήματα προβλέπονται ρητώς ως ακατάσχετα (πχ επίδομα κοινωνικού εισοδήματος αλληλεγγύης, επίδομα ανεργίας ΟΑΕΔ, επίδομα θέρμανσης, διατροφή ανηλικού τέκνου κλπ)». Ανάλογη διαδικασία, όμως, δεν προβλέπεται σε οποιοδήποτε έγγραφο του ΚΕΑΟ ή του ΕΦΚΑ για τις περιπτώσεις των κατασχέσεων καταθέσεων από καταβολές ακατάσχετων κοινωνικών παροχών εξαιτίας ασφαλιστικών οφειλών. Η έλλειψη δε αυτή αντιβαίνει στην αρχή του ενιαίου της Διοίκησης και στην αρχή της ισότητας ενώπιον του νόμου που αναγνωρίζεται στο άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος και επιβάλλει την ίση μεταχείριση των όμοιων περιπτώσεων, εφόσον δεν φαίνεται να υφίσταται δικαιολογητικός λόγος διαφορετικής αντιμετώπισης των κατασχέσεων του ΚΕΑΟ από τις κατασχέσεις της ΑΑΔΕ και μάλιστα κάποιες από τις βεβαιωμένες στις ΔΟΥ οφειλές ανάγονται σε κοινωνικοασφαλιστικές υποθέσεις, αλλά και κοινωνικοασφαλιστικές οφειλές μπορούν να συμψηφίζονται με πιστωτικά υπόλοιπα από την εφαρμογή φορολογικών διατάξεων.

β) Η πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη

Ενόψει των παραπάνω, προτείνεται η έκδοση γενικού εγγράφου ή εγγράφων από τον ΕΦΚΑ και το ΚΕΑΟ ώστε να διασφαλιστεί η επιστροφή στους νόμιμους λήπτες των ακατάσχετων κοινωνικών παροχών, μετά από αίτησή τους, όσων ποσών προερχόμενων από τις παροχές αυτές κατάσχονται στα χέρια τράπεζας ως τρίτης λόγω ύπαρξης κοινωνικοασφαλιστικών οφειλών των ίδιων, ή άλλων φυσικών, ή νομικών, προσώπων. Προς το σκοπό αυτό είναι δυνατό να απαιτείται από τους αιτούντες στοιχεία που τεκμηριώνουν το αίτημά τους, εκτός ασφαλώς από εκείνα που πρέπει να αναζητούνται αυτεπαγγέλτως από τις αρμόδιες Υπηρεσίες. Σκόπιμο είναι δε να τεθεί στο γενικό έγγραφο ή τα έγγραφα αυτά και διευκρίνιση για τις περιπτώσεις που λήπτης της παροχής είναι ο δικαστικός συμπαραστάτης ή ένας από τους γονείς ή άλλος νόμιμος εκπρόσωπος του δικαιούχου

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία και παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε σχετική διευκρίνιση.

Με εκτίμηση

Γιώργος Π. Νικολόπουλος
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΣΤΑΔΙΟΥ 29
10110 ΑΘΗΝΑ
2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΣΤΑΔΙΟΥ 29
10110 ΑΘΗΝΑ
3. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΣΤΑΔΙΟΥ 29
10110 ΑΘΗΝΑ
4. ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ